

Največji slovenski dnevnik
v Zdrženih državah

Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876

NO. 103. — ŠTEV. 103.

NEW YORK, MONDAY, MAY 3, 1926. — PONDELJEK, 3. MAJA 1926.

VOLUME XXXIV. — LETNIK XXXIV.

POGAJANJA SO SE IZJALOVILA

Generalni svet delavskih unij izjavlja, da je vlada za vse odgovorna. — Koncem pogajanj ni bilo niti najmanjšega znamenja, da bi bilo mogoče doseči kak sporazum. — Značilna izjava Ramsaya MacDonalda. — Delavci ne bodo provokirali miru temveč ga bodo skušali vzdržati.

LONDON, Anglija, 2. maja. — Malo pred polnočjo so se prekinila pogajanja med angleškim kabinetom ter zastopniki angleških strokovnih unij.

Namen teh pogajanj je bil prepričati generalni štrajk.

Pogovori so se končali brez najmanjšega upanja, da bi bil spor ugodno uravnan.

Vodstvo unij je izjavilo, da odklanja vsako odgovornost ter da bo za vse posledice odgovorna edinole vlada.

Voditeljem strokovnih unij je poslal ministrski predsednik Baldwin nekaj ultimatum, v katerem je rekel, da so od vladne strani vsa pogajanja zaključena, dokler ne bodo zavzele unije drugačnega stališča.

Voditelji strokovnih unij se bodo v ponedeljek še enkrat sestali, toda tudi ta sestanek najbrže ne bo izpremenil pretečnega položaja.

Tajnik premogarske unije A. J. Cook je izjavil: — Premogarji se pod nobenim pogojem ne bodo zadovoljili s pogodbo, koje namen je skrčenje plač. Plače so že sedaj prenizke.

LONDON, Anglija, 2. maja. — Popolna paraliza industrije v Angliji se obeta za prihodnji teden, razven če se bo posrečilo do torka najti kak sprejemljiv izhod iz premogovne zagate.

Poseben sestanek delavske stranke je bil sklican na ponedeljek v poslanski zbornici, da se razpravlja, na kak način bi bilo najbolje pomagati stavkojočim premogarjem.

Ramsay MacDonald, prejšnji delavski ministrski predsednik, je rekel v nekem svojem govoru: — Nekateri listi so nas obdolžili, da hočemo vojno. Moje okrito prepričanje pa je, da nisem bil še nikoli spojen s skupino ljudi, ki bi si v večji meri kot ta prizadevala ohraniti mir.

— Sklep vlade, da prekine vsa pogajanja, je zločin proti družbi. Ta boj je povsem nepotreben boj ter zločoben in naravnost zločinski boj. Meča ni potegnil J. H. Thomas ali Smith in tudi ne noben drugi zastopnik strokovnih unij. Vlada same je pričela vihteti meč pred nosom celega naroda.

J. H. Thomas je rekel:

— Nikdar v moji izkušnji ni bila izpostavljena dežela tako resni krizi, a celo v tej enajsti uri je nujno potrebno, da skušamo vsi doseči uravnavo.

A. J. Cook, tajnik premogarske federacije, je rekel:

— Upam, da ne bo vlada razvnela naših ljudi s tem, da bi poslala vojaštvo in posebno policijo v premogarska ozemlja. Mi ne bomo provokirali miru, temveč ga skušali vzdržati.

Industrije, prizadete od povelja na splošno stavko, vključujejo transport, železnice, morje, pristanišča, zalive, ceste in železniške popravilne delavnice.

Ce bo stavka izbruhnila, bo stala deželo vsaki dan več milijonov funtov ter bo brez dvoma povzročila veliko trpljenje.

Jugoslov. dolg v Ameriki uravnan.

Jugoslovanski dolg v Ameriki je bil končno uravnan. — Jugoslavija bo plačala malo manj kot 63 milijonov dolarjev v dva in šestdesetih letih.

WASHINGTON, D. C., 2. maja. Zadnja uravnavava dolgov z evropskimi državami, ki je imela količ-

kaj upanja na uspeh, je bila dosežena včeraj, ko so se dogovorili zastopniki Jugoslavije in ameriške zadolžne komisije. Na temelju tega dogovora je Jugoslavija pripravljena plačati \$62,850,000 v roku običajne dobe dva in šestdesetih let.

Jugoslovansko državo je zastopal dr. George Dimitič, ki se je dogovoril z ameriško zadolžno komisijo glede uravnave dolga.

Ameriška zadolžna komisija je poudarjala dejstvo, da je Jugoslavija revala dežela, brez posebnih naravnih sredstev in da je vsled tega v polni meri upravičeno ravnati z njo milostno.

Zahteve mlado-turškega voditelja.

Muštafa Kemal paša pravi, da je treba ohraniti Turčijo z a Turke. — Namerava uveljaviti postavbo, s katero bo postal turški jezik obliigaten v trgovskem prometu.

CARIGRAD, Turčija, 2. maja. Pred šestimi leti je postala Angora glavno mesto Turčije. Kljub vsemu poveljem, ki so prišla iz Angore, pa je ostal Carigrad trgovsko in mednarodno središče Turčije.

Za sedanjim trenutkom je Carigrad bolno mesto. O tem ne more biti niti najmanjšega dvoma. Mnenja se razlikujejo glede tega, če je to bolezen, ki se bo končala smrtjo ali ki bo imela za posledico okrevanje. V Turčiji vlada sicer prostost govora, a ljudje se kaj neradi poslužijo te pravice. Za evropski ameriški svet pa se merodajne le novice, ki prihajajo izpod peres časnikarskih poročevalcev.

Številni inozemci so živeli tukaj pod sistemom kapitulacij. Vsled tega je povsem umevno, da so inozemski diplomatični zastopniki takorekoč obvladovali položaj. Vsega tega pa je bilo konec, ko je dobil Turek oblast nad svojo lastno zemljo, na temelju mirovne pogodbe, ki je bila sklenjena v Lausanne.

— To jim je stopilo v glavo, — se je trpko pritožil neki trgovec, s katerim se je razgovarjal časnikarski poročevalec. — Nikdo ne ve, kakšen bo položaj naslednjega dne. Pred par dnevi smo dobili obvestilo, da so bile sprejete nekatere nove postavbe, in pritisli so nas, da se jim pokorimo, ne da bi imeli za to primeren čas.

Nove postavbe, ki so bile sprejete, določajo med drugim, da mora imeti uslužbena vsaka posamezna trgovina najmanj 56 odstotkov mohamedancev, kar je naravnost smešno zahteva vspricu velikega števila inozemskih in drugoverških trgovcev in trgovskih uslužbencev v Turčiji.

S takimi radikalnimi postavbami in odredbami pa se skuša vzdržati sedanji režim, ki ima tudi svoje dobre lastnosti, predvsem odločni odpor, ki ga je nudil združenemu kapitalističnemu svetu v boju za prostost in samodoločbo Turčije. V tem oziru je treba naravnost proslaviti Kemal pašo, ki se je znal uspešno upirati grške mu in italijanskemu pritisku in ki je izvedel komaj pred par tedni mogočno gesto z mobilizacijo par letnikov turške armade, ki je pomenjala odgovor na izzivalni govor italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija, ki je namignil, da si namerava osvojiti Italija del Male Azije, kjer naj bi našel izhod prebitek italijanskega prebivalstva.

— Turčija za Turke, — je izjavil Kemal paša, ki se je prosto-voljno umaknil preko Bospora in Dardanel. Majhna država, močna in samozavestna, je boljše kot pa velika in oslabiljena. Takozvani bolniki ob Bosporu, vedni predmet intrig med evropskimi državami, je izginil in na njega mesto je stopila enotna Turčija, ki je pometla s starimi tradicijami ter uveljavila nov red, novo dobo, ki nima niti najmanjšega razloga, da bi se skrivala pred starejšimi "civiliziranimi" državami.

Vse to je zasluga izključno le Kemal paše, ki ni nikak fašist, temveč mož, ki pozna težnje svojega, dolgo tlačenegega naroda.

PRAZNOVANJE 1. MAJA V EVROPI

Pet ljudi je bilo ubitih in 28 ranjenih tekom spopadov v Varšavi ob priliki praznovanja prvega majnika. — Socijalisti in komunisti so obnovili tradicionalno bitko. — V Berlinu je praznovanje mirno poteklo. — Komunistični sestanki v Parizu.

VARŠAVA, Poljska, 2. maja. — Praznovanje prvega maja je bilo priča tradicionalnih spopadov med socijalisti in komunisti. Preko dneva je bilo ubitih pet ljudi; osem in dvajset jih je bilo ranjenih.

Ostala poljska mesta so bila mirna, in v premo-garskem okraju Dombrovo so delavci popolnoma bojkotirali proslavo prvega maja.

MOSKVA, Rusija, 2. maja. — Včerajšnji dan je bil pomemben za rusko glavno mesto. Proslavili so namreč dan prvega maja in obenem tudi prihod pravoslavne Velikonoči. Trgovina po mestu je počivala vsled tega in navdušene demonstracije delavcev je spremljala zvonjenje iz stolpov pravoslavnih cerkva.

Obdan od glavnih revolucijskih voditeljev je nadzoroval Klement Voroščilov, mladi ruski vojni minister, parado čet, ki se je završila pred grobnico Lenina. Infanterijski, kavalerijski in artilerijski oddelki so korakali mimo njega v zaključenih formacijah. Čete so bile nanovo oblečene v sivkasto-rjave uniforme.

Vsa pota pa niso vodila na takozvani Rdeči trg. Številne ljudske množice so napolnile pravoslavne cerkve in te množice se očitno niso brigale za revolucionarno slovesnost, ki so se vršile zunaj.

RIM, Italija, 2. maja. — Fašistovska Italija je bila včeraj zaposlena kot ponavadi, vendar pa je storila nadaljni važni korak v smeri proti cilju, da delavstvu "zastopstvo" v vladi. Kabinet je namreč završil načrt za ustvarjenje "ministrstva" fašistovskih korporacij.

Ministrstvo bo predstavljalo petnajst narodnih organizacij, vključno federacije delavcev in delodajalcev, poljedelske, industrijalne, transportne in druge organizacije.

Kot samoposebi umevno, je vlada ukrenila "vse potrebno", da prepreči vse demonstracije socijalistov in opozicijonalcev.

BERLIN, Nemčija, 2. maja. — Dan prvega maja je potekel mirno v tukajšnjem mestu in skoro vse prodajalne so ostale odprte. V nekaterih tvornicah je izostalo celih devetdeset odstotkov delavcev, a v drugih se je vršilo obratovanje s polno paro. Občinski uslužbenci so počivali.

PARIZ, Francija, 2. maja. — Pariz je preživel včeraj skrajno miren praznik. Do pozne ure niso prišla iz nobenega mestnega dela poročila o kakih izgredih in izostale so vse socijalistične in komunistične demonstracije. Vršili so se sicer komunistični in socijalistični sestanki v predmestjih, a vsi so bili miroljubne narave.

Policija in vojaške oblasti so bile pripravljene na vse eventualnosti. Vladne sile so bile tako močne, da si niso drznili nasprotniki obstoječega reda začeti nikakih proti-demonstracij. Pariški promet v splošnem pa se je gibal v svojih običajnih smereh. Vseposvobod je bilo videti nove spomladanske obleke. Mesto pa je bilo brez avtomobilov, ker so si vozniki taksijev privoščili en dan počitnic.

Zaplenjenje pivovarne v Buffalo.

BUFFALO, N. Y., 29. aprila. Sinons pivovarno, eno najstarejših v zapadnem New Yorku ter vredno \$850,000, so zaplenili zvezni prohibicijski agenti. Agenti so izjavili, da bodo skušali uveljaviti trajno zatvorjenje pivovarne. Ustavili so dva voza, naložena s pivom, ki je imelo baje štiri odstotke alkohola.

Velik požar v carinskih skladiščih.

BUKAREŠTA, Rumunska, 30. aprila. — Požar, katerega spremljajo pogoste eksplozije sodov z alkoholom, nadaljuje v tukajšnjih carinskih skladiščih s svojim uničevalnim delom. Uničena je cela zaloga spomladanskega blaga, namenjena za trgovce v Bukarešti. Porabilo se je lokomotivo, da se potegne gorče železniške vozove iz središča požara.

Pregled ruskih naravnih virov.

Ruski znanstveniki bodo pričeli sestavljati pregled narodnih virov dežele. — Tozadevni odbor bo obsegal dvesto vodilnih znanstvenikov in izvedencev na vseh poljih.

LENINGRAD, Rusija, 1. aprila. Nova organizirana komisija dvesto najbolj odličnih ruskih znanstvenikov in izvedencev je pričela s splošnim narodnim pregledom vseh ruskih virov naravne energije, kot vodne sile, sile vetra, premoga, petroleja in drugih rudnin. To je ugotovil Karpinski, predsednik ruske akademije znanosti.

Na čeln te komisije stoji najbolj slavni ruski mineralog in metalurg, profesor A. Fersman, ki se je ravnokar vrnil iz Turkestana in Karakuma pušave, kjer je razkril velike sklade žvepla, soli in radijske rude.

Komisija je razdeljena v več sekcij. Sto članov te komisije je že odpotovalo proti Jakutiji pokrajini Azijske Rusije, da pregledajo zlato rudnike in gozdove ter prouče poljedelske zmožnosti pokrajine. Šest nadaljnjih članov komisije je odpotovalo v ozeblje Kirgizov, da preiščejo tamšnje rude. Trideset članov bo odšlo v Mongolsko in petnajst v Karelijo, kjer se vrše obširna raziskavanja glede tamšnje radijske rude.

Profesor Fersman je pojasnil, da je komisija prvi poskus, kar se jih je kdaj vprizorilo v Rusiji, da se spoji čisto in uporabljeno znanost s praktičnimi agencijami v namenu, da se razkrije in razvije narodna bogastva dežele. Rekel je, da je sovjetska vlada v zadnjih dveh letih ustanovila veliko število zavodov ter nanovo opremila laboratorije, ki danes ne zaostajajo za nobenim drugim laboratorijem na svetu. Glavni med njimi je radijski zavod v Leningradu, dočim je astronomska opazovalnica v Pulkovu, kateri načeljuje profesor Belopolski, najbolj moderno opremljena v Evropi.

Dostavil je, da bodo preiskave naravnih virov spremljali narodopisni študiji, proučevanja življenja in kulture narodov v dotičnih ozebljih, da se jih bo kar najhitreje dvignilo k višji kulturi. Dele, kot se vrši sedaj v Rusiji, se je vršilo poprejš v Zdrženih državah, o katerih je rekel Fersman, je učne zavode.

Whittemore odveden v Baltimore.

Bandit Whittemore je izgubil ves sloves, ko so ga poslali v rojstno državo. — Razočaran je bil, ker ni vzbudil na postaji nikake pozornosti.

BALTIMORE, Maryland, 2. maja. — Richard Reese Whittemore, banditski voditelj, se je vrnil v Baltimore včeraj zvečer ob osmih, zastražen od več kot ducata policistov, ki so ga odvedli v občinsko jetnišnico, kjer bo ostal, dokler ga ne bodo sodili radi umora moža, ki je skušal preprečiti njegov beg iz tukajšnje jetnišnice tekom februarja meseca leta 1925.

Obisk Whittemora v New Yorku se je končal v pretekli noči in to priliko so spremljale prav tako maloštevilne ceremonije kot so bile one, katere so bile vprizorjene ob njegovem prihodu v New York.

Niti ene duše ni bilo na postaji, ki bi se zanimala za banditskega voditelja, katerega so odvedli v domačo državo, kjer se bo moral zagovarjati radi umora po prvem redu.

Drugače pa je bilo pred enim mesecem, ko so ga povedli v Buffalo, kjer se je moral zagovarjati radi dvojnega umora. Takrat se je zbrala na postaji ljudska množica, ki ga je hotela na vsak način videti. Tekom tozadevnih prizorov se je magnetla tako velika ljudska množica, da je bilo pomandranih več moških in žensk.

Ljudska radovednost je vzbujena za trenutek, a kakorhitro vidijo ljudje, da je izgubil bandit sloves, ki ga je užival in katerega so mu napačno pripisali senzacije željni časnikarski poročevalci, zapade pozabljenosti kot vsak drugi.

da so zemljepisno, klimatično in geološko bolj slične Rusiji kot katerakoli druga dežela na svetu.

Profesor Fersman je tudi omenil ruske muzeje.

M. Lumačarski, ruski vzgojni komisar, je imel nagovor na konvenciji znanstvenih delavcev, ki zboruje sedaj tukaj, v katerem je rekel, da bodo skušali zvišati standard proslav za vstop v višje učne zavode.

DENARNA IZPLACILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

1000 Din. — \$18.60. 2000 Din. — \$37.00 5000 Din. — \$92.00

Pril. nakazila, ki smajo manj kot en tisoč dinarjev računamo posebej 15 centov za poštnino in druge stroške.

Raspisila na našnje pošte in ispisilaje "Federalni izdatni urad".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

200 lir \$ 9.00 500 lir \$21.50

300 lir \$13.20 1000 lir \$42.00

Pril. nakazila, ki smajo manj kot 500 lir, računamo po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Raspisila na našnje pošte in ispisilaje Ljubljanski kreditni banki v Trstu.

Za pošiljatelj, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljujemo po možnosti le poseben popust. Vrednost Dinarjev in Lirsov sedaj ni stalna, manjša se vrhne in naprejševanje; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnosa; računamo po ceni tistega dne, ko nam pride poštni denar v roko.

POŠILJATVE PO BREZJAVNEM PISMU IZVEŠUJENO V NAJKAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE \$1.

Denar nam je pošlati najbolje po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

63 Cortlandt Street New York, N. Y.

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, president. Louis Benedik, treasurer.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
"Voice of the People"

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado		\$6.00
Za pol leta		\$3.50
Za inozemstvo za celo leto		\$7.00
Za četrt leta		\$1.50
Za pol leta		\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnjo bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

ŠTRAJK V ANGLIJI

Splošna stavka angleškega delavstva je bila proglašena, da podprto štrajkarji stavkuječe angleške premogarnje.

Prvokrat v zgodovini je najbolj mogočno organizirana skupina delavcev na svetu izzvala vlado, ki pa je odgovorila na to, da je poslala armado in mornarico na važne točke ter izdala kraljevsko proklamacijo, v kateri se glasi, da obstaja masilno stanje.

Skupina dvesto mož, ki predstavljajo generalni svet strokovnega unijskega kongresa, je odredila splošno stavko, potem ko so storiili uradni strokovnih unij "nezaslišen" korak, da so dali odboru polnomoč. Pozneje so bila izdana podrobna povelja na delavce, naj prenehajo z delom.

Ko je akcijski svet obvestil ministrskega predsednika Baldwin, da so mu premogarnji poverili svojo zadevo, je povabil zastopnike na Downing Street, kjer jih je sprejel v družbi znanega delavskega sovražnika, ministra za notranje zadeve Johnson-Hicksa.

Konferenca se je razšla brez vsakega uspeha.

Vlada je prevzela vse radijske postaje, v odgovor na objavo delavstva, da bodo prisilili liste, da prenehajo s svojimi publikacijami.

Potom radija so objavili nato, da so delavski zastopniki na konferenci objavili ministrskemu predsedniku, da ne bodo izvedli pretne generalne stavke, če se bodo takoj obnovila pogajanja za mir v premogarski industriji.

Nemogoče je povedati, koliko važnosti je treba pripisovati temu, kajti strokovni unijski kongres je oficijelno posvetil delavce ter jim rekel, naj ne pripisujejo nikake važnosti ugotovitom, sporocitum preko radio.

Le malo upanja je, da se prepreči boj, o katerem so resni Angliji prepričani, da bi bil bolj usodopolnih posledic za angleške narave kot je bila velika svetovna vojna. To je boj, kot ga ni primerjati z nobeno splošno stavko na kontinentu, kajti v tem slučaju stoje delavci solidno za svojimi voditelji.

Delavstvo nikakor ne bo hitro poraženo. Stališče vojaštva napram delavcem je namreč negotovo in v Londonu se širijo govore o dejanski revoluciji.

Čeprav je nacionalizacija premogovnikov priznani cilj premogarnj in delavske stranke, ni to vprašanje, ki pride sedaj v prvi vrsti v poštev. Premogarnji niso stavili nikakih zahtev, pač pa so ostali v defenzivi in njih stališče je dobro označil najnik njih organizacije: — Niti petica od plač, niti minute od delovnega časa.

Ker niso hoteli premogarnji odstopiti s tega stališča, je izjavil ministrski predsednik Baldwin, da ne more nadaljevati vlada s podporanjem premogarske industrije, ki je stalo deželo v kratkih desetih mesecih \$125,000,000 ali več.

Lastniki premogovnikov so zahtevali splošno in radikalno sklenje mezd, ki bi znašalo v nekaterih slučajih celih dvajset odstotkov, vseh česar bi znižali zaslužek nekaterih delavcev na pet dolarjev na teden. Alternativa za premogarnje je bila ali sprejeti podaljšanje delavnih ur od sedmih do osmih ur na dan, v katerem slučaju so lastniki premogovnikov obljubili, da bodo plačevali še naprej dosedanje mezde.

Zaenkrat pa je cela premogovna kriza omahnila v ozadje, vsprico pretne splošne narodne stavke. Stališče akcijskega sveta, ki zastopa celo organizirano angleško delavsko gibanje, in ki je aktivno skušal posredovati v premogovni krizi, se glasi, da bi vsakemu sklenjenju plač premogarnjev neizogibno sledilo sklenje mezd v drugih industrijah.

Kako resni so izgledi, je razvidno iz tega, da je dovolil akcijski komitej delavcev odmor dveh dni, tekem katerih naj skuša vlada izvesti uravnavo.

Angleški delavci so kot en mož prepričani, da je napočila zanje neodolna ura in da morajo vztrajati do konca, ker bi sicer izgubili vse svoje svobodščine, na korist par lenih, ki zapravljajo v tujih deželah njih težko prislužen denar.

Zmerni delavski voditelji, kot prejšnji ministrski predsednik MacDonald in drugi so pripravljani boriti se z delavstvom, če bo prišlo do boja, vendar pa skušajo obenem nanovo otvoriti pogajanja za uravnavo premogarskega vprašanja.

Floyd George, ki je govoril v imenu liberalcev, je obsodil vlado, ker se pripravlja na boj, mesto da bi uravnala krizo. Slavil je domoljubje delavcev ter rekel, da so ob sedanjem času mnogi dovzetni za revolucijo kot so bili ob kateremkoli prejšnjem času.

Dejstvo pa je, da naravnost sleho razpoloženje med delavci z vsako potekajočo uro, posebno razbita, ker je poslala vlada v različne delavske okraje čete in ker je zaplenila radio razširjevalne postaje.

Na drugi strani pa je opaziti odločen odpor srednjih razredov ki so mnenja, da bi pomenila znaga delavcev polom angleškega parlamentarnega sistema.

Se nikdar ni bilo življenja velikega industrijskega naroda tako paralizirano kot ga namerava paralizirati akcijski svet angleških delavcev. Ne bodo dovolili nikake transportacije, razven za vzdrža-

nje zdravja in sanitacije, nikake gorkote, nikake električne sile, nikakih listov ali telefonov.

Niti najmanjšega znamenja ni opaziti med petimi milijoni angleških delavcev, da se ne bodo kot en mož odzvali pozivu na stavko, da preprosto znižanje mezd.

Vladni odgovor na stavko bo gigantičen napor, a vzdrži bistveno službo s pomočjo aparata katerega so zgradili tekem dolgih mesecev priprav za ta slučaj. V Londonu je 200,000 prevoznih sredstev za slučaj, da bi ne morele železnice dohvatiti potrebnih živil in drugih potrebščin. V slučaju generalne stavke ne bodo skušali železnice preprečiti prevoza živil, a bodo odločno proti prevozu premoga.

Dopisi.

Valley, Wash.

Tukaj v Valley, Wash. imamo leto izvanredno milo in zgodnje leto. Zima je bila kratka, vožnja po snegu je trajala dober teden dni.

Mrtva še do ničle ni bilo. Divjale so pa bolezi letos s precejšno silo. Februarja meseca je bila bolezen "flu", katere ni nobenemu prizanesla.

Nekaterih se je lotila poleg "flu" tudi pljučnica. Nekateri so jo prebili, a žrtev te bolezni pa je postala hčerka Irina Mr. in Mrs. Antona Embeznik. Zaprta je žalostne stariše, tri sestre in dva brata ter se preselila v boljše domovino. Sožalje prizadetim!

Dva mladeniča Rajner Miller, 21 let star in Frank Mishishnek, 24 let star, sta pa zraven "influenca" dobila še nalezljivo bolezen, takozvano "Spinal Meningitis", kateri sta podlegla v groznih mukah. Hiši sta bili pod "kvantino". Nihče ju ni smel obiskati. Pogreba sta bila tudi bolj skromna. Šole so bile tudi zaprte, da se bolezen ni razširila.

Tako gremo iz tega sveta, in nihče ne ve kdaj in kako. Bodisi mlad ali star, moraš se pokoriti božji volji.

V noči 12. aprila je pa smrtna kosa pograbil najstarejšo žensko med tukajšnjimi Slovenci, Mrs. Mangarota Plemel, rojeno Torkar, v vasi Mevkuž, fara Zg. Gorje pri Bledu na Gorenjskem. Stara je bila 83 let.

V Ameriko je prišla z možem (katerega krije že 10 let hladna zemlja), leta 1874, najprvo v državo Minnesota v St. Joseph k četu. Nato sta šla na žage v Minneapolis, potem sta kupila farma v Brockway, v najstarejši naselbini St. Stephan, in slednjič so se podali na zapad v Oregon. Postalo jima je dolgočasno med tujci, vseh česar sta prišla zopet med svoje pred 26 leti v Valley.

Žena je bila priključena povsod, postrežljiva in dobra gospodinja in skrbna mati 5 otrok.

Pogreb je bil s sveto mašo dne 14. aprila ob 10. uri. Altarno društvo, katerega članica je bila pokojna, se je v obilnem številu udeležilo pogreba ter ji poklonilo lep venec.

Pogreba se je udeležilo obilo število Slovencev in tudi nekaj drugorodcev, kar priča, da je pokojno imel vsak rad.

Pokojna zapušča 3 sinove, Joe stanuje v The Dalles, Ore., Math v mestu Spokane, Wash., najmlajši je pa na domu, kjer je umrla mati. Zapušča tudi dve hčeri, Mrs. Torker v Grass Valley, Cal., ter Mrs. Frank Trampush, v Valley. Vsi otroci so se udeležili pogreba. Pokojna zapušča tudi tukaj v Valley 79-letnega brata Jacob Torkar in 62-letno sestro, Nežo, omožena Mrs. A. Justin. V starem kraju zapušča brata, Matveža in Blaža. Zapušča tudi več ožjih sorodnikov tukaj po Ameriki in v starem kraju.

Zalogača nečakinja
Mrs. Marie Omeje,
rojena Torker.

Chicago, Ill.

Vsakovrstnih veselje in zabav imamo tukaj v Chicagu, najbolj zanimiva ho pa zadnja v tej sezoni, katero priredi društvo Zvon, 70 J. S. K. J. v soboto, dne 8. maja. Začetek ob 8. uri zvečer v veliki dvorani S. N. P. J. na 2657 So. Lawndale Ave.

Društvo ima precej californijskega soka, da bodo udeleženci zadovoljni.

Godba pod vodstvom Mr. Ahacica obeta biti ena najboljših, kar jih je še igralo v dvorani S. N. P. J.

Prigrizka ali jestvin bode do-

volaj, toraj ni vzroka, da se ne bi prijatelji društva v velikem številu udeležili.

Ker je to zadoja spomladanska veselica, se vabi občinstvo iz Chicago in okolice, da se je v obilnem številu udeleži. Odbor se trudi, da bode vsak pošteno postrežen.

Odbor dr. Zvon, št. 70.

Razne vesti.

Carski zlatniki.

Možovski komisarji misli, da skrivajo ruski kmetje do 150 milijonov rubljev carskega zlata in srebra. Vlada bi ta denar najno potrebovala. Zaradi tega no zdaj pošta opremila vsako pismo, ki je naslovljeno na vas, s posebnim lističem, na katerem stoji: "Carski zlat in srebrni denar leži pri vas brez koristi. Prodajte ga v banki ali na pošti ali plačajte z njim davke!"

Človeške kosti kot orožje.

V Neamt Cabaret de la Mort na Montmartre v Parizu se je nedavno odigral kaj čuden boj. Ta stari nočni lokal je kaj nenavaden. V velikem prostornem "salonu" visse človeške kosti in črepije iz mize so pregrnjene s črnimi prti. Razvetljava je samo s svečami. Pijača se servira na rakvah, mesto na mizah, a gostu je celo na razpolago, da se v raket vleže.

Neki gost se je torej oni dan sporekel z natakariji, kateri so oblečeni v nekeke tajinstvene meniške obleke. Kmalu je bil splošen boj med natakariji in gosti, ki so pograbili palice za to priliko, natakariji pa, ker ni bilo pripravnejšega pri roki, so pograbili človeške kosti ter bili z njimi po glavah gostov. Ti pa so metali na natakarije črepije, potem ko so za pobili steklenice in kozarce. Vmes je morala posreči policija ter za preiti nekaj najbolj vročih. Drugo jutro pa je kabaret izgedal kot pravo bojišče, kjer so ležale človeške kosti in drugi polomljeni predmeti naokoli.

Razširjenje Vatikanske knjižnice.

Vatikansko knjižnico, ki ima izmed vseh knjižnic največ rokopisov iz prvih stoletij po Kristusu, bodo razširjali. Prizidali bodo novo poslopje, ki bo imelo prostora za najmanj 10.000 zvezkov. Tudi nekaj knjižničnih znamenitosti iz stare gradbe se bo ob tej priliki preselilo, tako naprimer hebrejsko pisano sveto pismo iz 2. stoletja in rokopis Ciceronovga dela De Republica, ki izvira baje iz prvih časov cesarstva.

Novo sredstvo za osveženje slik

Restavrador muzeja "Museo civico" v Papisideru (Kalabrija), cavaliere Emilio Spasmusini, je baje iznašel sredstvo, ki v nekaj minutah vrne starim otemnelim slikam nekdanjo svežost. To je neki fosforjev preparat, s katerim se namaže zadnja stran slike. Zaenkrat se s tem lahko osvežijo le slike na platnu. Izumitelj pa hoče sestaviti sedaj trikrat tako močno zmes, ki bo delovala tudi skozi les.

Pobegla levinja.

Iz cirkusa v italijanski Aleksandri je te dni pobegla levinja iz kletke. Ubrala jo je naravnost čez glavni trg, kjer je povzročila med prebivalstvom nepopisno paniko. Kar pa je zelo čudno, je bila zverina zelo krotka in se ni nikogar dotaknila. Cirkusko osebje jo je pognalo v neki jarek, kjer so jo opasali in odvredli nazaj v njeno ječo.

Zagonetno, toda resnično.

Peklenski stroj na bencinskem tanku.

Pred kratkim je šla skoz dnevne iste novice, da je postal v Kungsholmen, delu mesta Stockholm, tvorniški ravnatelj Flyborg žrtev eksplozije avtomobila in da je bil težko poškodovan tudi njegov sofer. Čeprav ni bilo mogoče na kratko zavrnuti domneve nekaterih časnikarskih poročevalcev, da je izvršil Flyborg samomor, ker se je nahajal v velikih gospodarskih stiskah, so od prvega početka govorile različne okolščine za to, da je bil izvršen zločin. Videl zaščitanja soferja ter enega dveh družabnikov Flyborge je bilo mogoče ugotoviti, da sta spravila Flyborge s sveta o. ba njegova družabnika in da je raznesla avtomobil eksplozija peklenskega stroja, ki je bil pritrjen na tank bencina in je vseboval šest kilogramov dinamita. Peklenski stroj je eksplodiral s tako silo, da je bil Flyborg dobesedno raztrgan na drobne kose, ki so padli na razdaljo stotih metrov preko visokega zidu nekega pagka, dočim je bilo v mestnem delu, v katerem se je izvršila eksplozija, razbitih več kot 1500 šip.

Kot je izjavil neki višji kriminalni uradnik, ki se je udeležil preiskave, sta oba družabnika pripravila zločin proti Flyborgu s tako zverinsko surovostjo in tako peklensko hladnokrvnostjo, kot je ni opaziti v kriminalni povestnici zadnjih stotih let. Pol leta sta oba gojila načrt, da spravita svojega družabnika s poti ter se polastita njegove zavarovalnine v višini stotisoč kron. Ta zavarovalnina naj bi bila po smrti Flyborge izplačana lastniku police, in sicer družabniku Kreugerju, ki je dobavil za peklenski stroj potrebni dinamit s pomočjo ponovnih ulomov.

Čeprav je motiv groznega dejanja — pohlep obeh delničarjev po denarju — popolnoma jasn, stoje vendar oblasti pred nerešljivo uganko, kako sta mogla priti na peklensko misel tako mlada moža, ki sta pripadala boljsemu stanu ter sta bila deležna dobre vzgoje.

Prvi družabnik, Eric von Arbin, ki je bil šolski tovariš umorjenega, s katerim je delal več let skupaj na Ceylonu in za katerega je umorjeni skrbel kot za svojega brata, je sicer nekoliko lahkomišljen ter ima smisel le za vino, ženske in denar, a nihče, ki ga pozna, bi mu ne pripisoval zmognosti, da započne in izvrši tak zločin. Ravno on pa je pritrdil peklenski stroj na bencinski tank in pritržil užigalno nit. Flyborg je v družbi Arbina zapustil svoje stanovanje ter vprašal slednjega, predno je vstopil v čakajoči avtomobil: — Ali ni boš jutri jutraj telefoniral? — Arbin je hladnokrvno odgovoril: — Bomo že videli, — da pošlje v naslednjem trenutku svojega prijatelja in posebej neprizadete soferja v hotel. Življenje. Oba zločince nista računala s tem, da bo ostal sofer kot vjed čudeža pri življenju in to je bilo v prvi vrsti vzrok, da so prišli zločinu na sled.

Drugi obeh morilec, ki je soglasno z izjavo Arbina zasnoval celi načrt, je po mnenju kriminalne policije dedno obremenjen.

Aleksander Kreuger je bil rojen v Nemčiji od švedske matere. Njegov oče je bil romunski pustolovec Salomon, ki je po rojstvu mladega Aleksandra pobegnil v Ameriko, kjer je baje pozneje umrl v največji bedi. Mladega Aleksandra Salomona je potem adoptiral švedski major Kreuger, ki izjavlja sedaj, da je napravil takrat na željo svoje žene največjo napako svojega življenja in da je medtem že večkrat skušal razveljaviti adopteijo ali pa napotiti svojega posinovljenca z večjimi denarnimi žrtvami, da sprejme zopet svoje staro ime.

Mladič je popolnoma uničil njegovo družinsko življenje ter je bil vzrok, da je bil major dvakrat ločen, ker nista mogli obe ženi prenašati "te zverine v človeški podobi". Čeprav ni dozdaj pokazal še nobenega ja-nega mnenja k zločinu, pa je bilo vendar vse zaupati. Nobene stvari se ni ustrašil ter je izvajal na svojo okoličaravnost peklenski vpliv. Ravno na ta način je mogoče pojasniti, da je bil Eric Arbin kot vosek v njegovih rokah in da se ni mogel iznebiti parasita, ki ni še nikdar v svojem življenju delal, temveč se preživljal z iziskovanji in poneverbami.

V osemnajstih minutah obsojena na smrt.

MADISONVILLE, Ky., 30. apr. Dva črne, J. Flemin in Nathan Baird, ki sta bila procesirana radi napada na belo dekle, sta bila obsojena na smrt. Tretji, C. Hollis, ki je nastopil proti prvima dvema kot priča, je bil obsojen na 20 let ječe Porota se je posvetovala osem, oziroma deset minut, da odda pravorek glede prvih dveh, ki sta bila ločeno procesirana. Narodna milica je strazila sedmishko poklopje. Tako so dijo v južnih deževah črnce, če se ne poslužijo krajšega procesa linčanja, ki je tudi cenejša.

Ferdova tvornica v Angliji.

LONDON, Anglija, 30. aprila. — Elsel Ford, sin slavnega tvorničarja, je objavil danes glavni namen svojega potovanja v Anglijo. Inšpiciral je neko ozemlje pri Dagenham v Essexu, katero je kupila Ford Co., pred dvema leti, da prične tam z izdelovanjem avtomobilov za evropski trg. Sedanje Fordove naprave se nahajajo pri Manchesteru, vendar pa jih smatra Elsel za zastarele. Zemljišče 300 akrov pri Dagenhamu se mu zdi bolj prikladno za tvornico.

Le malo je tako srečnih ljudi, da lahko žive od samih obresti. Mnogo je pa takih, ki so si pomagali k udobnejšemu življenju z dohodki svojih prihrankov.

Tudi Vam se nudi taka prilika. Naložite prihranke varno pri nas na —

"SPECIAL INTEREST ACCOUNT"

po

4%

Obresti vam prično teči že od prvega maja naprej.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Peter Zgaga

Ko boste čitali te vrstice, bo najbrž že izbruhnil v Angliji generalni štrajk.

Ta štrajk bo silen in odločen boj med delom in kapitalom. Od izida tega boja ne bo odvisna bodočnost le angleškega delavstva, pač pa delavstva po vsem takozvanem civiliziranem svetu.

Nekateri otroci globoko tuhtajo ter delajo sklepe, katerih bi jim človek ne prisodil. Tako naprimer poročajo o mlademu fantiču, ki je vprašal svojo mater:

— Mama, ali znaajo angelji frčati?

— Seveda znajo, dragi moji, — je odgovorila.

— Če bi bil v naši hiši angelj, ali bi mogel frčati?

— Seveda bi.

— Ali zna frčati tudi gospodična, ki je pri nas v službi?

— Kaj vprašuješ, nespameten otrok?

— Zato, ker oče vedno pravi gospodični: — O ti moj angeljček ...

— O da, — pravi mati ter ježno pogleda. — Boš le videl, kako bo sfrčala skozi vrata.

V Evropi so raznovrstni ljudje. Največ je pa v Evropi takih ljudi, ki natančno vedo, kaj bi morali početi Amerikanci s svojim denarjem.

Sele takrat, ko čitajo ljudje posmetnico o pokojniku, izvedo, kakšen bi moral biti v življenju.

V zakonu so res krizi in težave. Posebno med zakonskimi možmi in tačami vlada neka čudna napetost, ki meji v gotovih ozirih celo na sovraštvo.

In ženskam ni mogoče ustreči. Naj se ubogi zakonec obrne tako ali tako, skoro vedno ga bo polomil.

Nekoč je žena vsa histerična zahtevala od moža petindvajset dolarjev.

— Moram in moram jih imeti, — je zatrjevala. — Če mi jih ne daš, se takoj odpeljem k svoji materi in bom pri nji.

Mož se je te pretirne prestrašil ter ji dal denar.

— No, ali si zadovoljna? — jo je vprašal. — Kaj boš sedaj počela?

— Seveda sem zadovoljna. Materi bom poslala denar za pot, da bo lahko prišla k nam.

Vodstvo ugledne ameriške družbe "The White Plains Ministers Association" je izjavilo, da je osemnajsti amandament neprejeljive vrednosti za deželo.

To je resnica. Tega mnenja so predvsem tudi blutegarji.

Pred kratkim sem poročal, da se je meč, ki se je bil v sodu spustil preko Niagarskega slapu ter srečno prispel na breg, izpodrsnil na oranžnem olupku ter se tako nesrečno poškodoval, da je umrl.

Ta slučaj razodeva veliko resnico:

— Ni važno, kako globoko človek pada, ampak važno je, kako trdo prileti.

Nekemu zdravniku v Washingtonu se je posrečilo potom posebne operacije zmečhati človeško možgane.

Najbrž bo moral kam drugam mufati. V Washingtonu bi z operacijami niti za sol in tobak ne zaslužil.

Kdo pravi, da niso Francozi veliki gentlemeni?

Ameriki so dolžni par tisoč milijonov dolarjev. Dolg je pa treba plačati.

In Francozi ga bodo plačali. Seveda ga bodo. Toda ne vsega naenkrat, kajti to ni mogoče. Pač pa polagoma.

Zato so sporočili v Washington: Zavedamo se svoje dolžnosti in smo pripravljeni plačati v dvainšestdesetih letih majhen del svojega dolga, če nam takoj pokorite še petsto milijonov dolarjev.

Miguel Cervantes:

Tatinska bratovščina

(Nadaljevanje.)

Pri tem je privlekel iz žepa obrobjen roba, da bi si obrisal pot, ki mu je bil z obraza kakor s kake rotorte. No, čim ga je ugledal Cortado, ga je že namenil sebi. In komaj je cerkovnik odšel, je bil Cortado že za njim, sledeč mu do cerkvenih stopnic, kjer ga je ustavil in ga naprosil, da bi stopila malo ven, in tu ga je začel obdelovati z raznimi bedastostmi: ki jim pravijo tudi "kozarije"; vse pa so se vrtele okrog tega, kako je moral biti mošnjiček ukraden in kako bi ga bilo zopet dobiti, a za nameček je prišlo nebroj nasvetov in tolažb. Pri tem naš Cortado ni nikoli končal, kar je bil začel, da je bil ubogi cerkovnik od samega poslušanja že ves trd. In ker ni mogel razumeti, kaj mu pravi oni, ga je mogel dvakrat ali trikrat naprositi, naj mu še enkrat razloži. Ves ta čas pa mu je Cortado ostro gledal v obraz in niti za hip ni izpustil njegovih oči iz svojih; no, tudi cerkovnik je napeto strmel vanj in je kar požiral njegove besede. Ta enostranska pozornost pa je omogočila Cortadu, da je izvršil svoj namen in onemu oprezo izvel roba iz žepa. Potem se je lahko poslovil in mu priporočil, naj gleda, da se popoldne zopet najde na istem mestu; zakaj na samu da ima nekoga svojega tovariša iste starosti, ker se mu zdi dečko nekoliko predolgih prstov; pa da se vsekar koli zavezuje, prišle prej ali slej ti reči do dna.

Po vsem tem se je cerkovnik že nekoliko bolj potolažen poslovil od Cortada, njemu pa se je zdaj pridružil Rineon, ki je vse to iz bližine opazoval.

— No, ne daleč proč je stal tu še en fant, tudi košarar. Tu ta je vse videl, kar se je bilo dogodilo, in baš, ko je bil Cortado že izročil roba Rineonu, se je naenkrat približal in je rekel:

— Dovolite, častita gospoda — ali sta vidva dobre ali slabe sorte?

— Tega jezika ne razumeva, prečastiti gospod, — je dejal Rineon.

— Kaj — murciškega jezika da ne razumeta? — je vprašal oni.

— Nisva niti iz Teh niti iz Murcije, — je odgovoril Cortado.

— Če želite kaj drugega, povejte, drugače pojdit z bogom!

— Ne razumeta? — je ponovil fant.

— Počem vama pa jaz razložim in vlijem s srebrno žlico v grlo. Hoen reči, gospoda, ali ni sta tatova? Toda kaj vprašujem, če sam vem! Povejta mi rajši, kako to, da se nista javila pri mitnici gospoda Montipodija?

— Kaj se v teh krajih plačuje tudi tatinski davek, častiti gospod! — je vprašal Rineon.

— Če se ne plačuje, — je odgovoril fant, — se vsak vsaj vpiše pri gospodu Montipodiju, ki je naš oče, naš mojster in naš zaščitnik. Zato vama svetujem, da gresta takoj z menoj in se mu poklonita; drugače pa, da se ne postopita krasti brez njegovega dovoljenja, ker bi vaju to drago stalo!

— Jaz sem mislil, — je rekel Cortado, — da spada tatvina med prave obiti, brez davčnin in desetnin; a če se že kaj plača, da plačajo poroki, in prvi vrsti hrbit in vrat. Toda če je tako, in ko ima vsak kraj svoje šege in navade, se bova tudi midva ravnala po njih, prepričana, da bodo že zato prvovrstne, ker je to mesto samo prvovrstno. In tako naju vaše blagorodje zdaj lahko takoj odpre hje naravnost k temu izvrstnemu možu, ki ga je omenilo; zakaj po tem, kar čujem o njem, se slutim da je zelo visok gospod in zelo plemenit mož, vrhu tega pa tudi spreten v svoji službi.

— Če je plemenit, spreten in odličen! — je vzkliknil fant. — V taki meri je vse to, da je v štirih letih, kar je naš oče in vslave odgovoriti v filibustere, samo ve odgovoriti v finibustere, samo trideset namahiniti z leskovim oljem in približno dvaindesetdeset niti v pomorski precep.

— In resnica, gospod, — je rekel Rineon, — ti izrazi so se na ju prijeli, kakor bi pihnil.

— Le o mano, gospoda, — je odgovoril fant. — Spotoma vama jih razložim še nekaj, ki so človeku potrebni kakor vsakdanji kruh.

In res jima je na poti, ki ni bila kratka, povedal in razložil še neke druge take besede, ki jim oni pravijo "nemške" ali "iz Nemčije".

— Ali je vaše blagorodje tudi tat? — je vprašal potem Rineon voditelja.

— Sem, — je odgovoril oni, — Sem, da tako služim Bogu in dobrim ljudem, čeprav nisem izmed najspretnejših, ko mi teče še novicijsko leto.

— Čisto novo mi je, — je rekel Cortado, — da so na svetu tatovi zato, da služijo Bogu in dobrim ljudem!

— Gospod, — je odgovoril fant, — Nočem sicer posegati v duhovne reči; toda gotovo je, da lahko vsakdo po svojem stanu časti Boga, posebno va, kdor živi po predpisih, ki jih daje svojim sinovom naš gospod Montipodij.

— Brez dvoma morajo biti dobri in sveti, če je njih uspeh ta, da celo tatovi služijo Bogu, — je rekel Rineon.

— Tako dobri in sveti, — je odgovoril fant, — da dvomim, ali bi bilo moči v našem poklicu iznajti kaj boljšega. Tako je na primer predpisano, da damo od vsega, kar prikramemo, v bogajne gotov prispevek za olje vred neko čudno svetlo podobo v mestu. In res smo doživeli velike reči radi teh dobrih naših del. Zakaj nedavno so dali nekemu kravarju, ki je pomurcil dva kljusara, tri stiske; in čeprav je bil siromak božan, jih je prenesel brez petja, kakor bi ne bilo nič. Vse to pa smo si mogli mi od zadruge razloščati samo z njegovo veliko pobožnostjo; zakaj njegove moči bi ne bile zadostovalne, da bi bil prenesel le prvo rahlo razčepereenje. Ker pa vem, da me bosta vprašala za pomen nekaterih teh izrazov, naj se zdravim še pri zdravju in vama odgovorim, predno vprašata. Vedita torej: kravar je živinski tat, stiska je tipljenje na natezalnici, kljuster, če ne zamerita, osel; petje priznanje, prvo razčepereenje pa prvo navijanje natezalnice, a pomurčiti se pravi ukrasti ali pouzmiti. Držimo se poleg tega tudi zapovedi, da si medsebojno razdelimo rožni vence za vs teden; smo pa tudi taki vmes, ki ob petkih ne kradem ter se ob sobotah nikoli ne spečamo z žensko, ki ji je ime Marija.

— Vse to, so prave divote! — je rekel Cortado. — Toda vaše blagorodje naj pove še to, ali je določeno še kakšno drugačno povračilo ali kakka drugačna pokora, razen te, ki ste jo že razložili?

— O povračilu ne more biti govora, — je odgovoril fant. — Ze zato ne, ker je nemogoče; ko se namreč vsaka ukradena reč razdeli na mnogo delov. To je: vsak član in pogodnik dobi svoj delež, in tako prvotni tat ne more povrniti, tudi če bi hotel. Toliko manj seveda, ko nam te posebne gorečnosti tudi nihče ne nalaga. Nikoli namreč ne gremo k lopovdi, a če razglasimo svoje čestokomun-kacije, nam ne pridejo do ušes, ker ne hodimo v cerkev, razen kadar sta dva velika praznika skupaj, ker nam gneča tolikega ljudstva obeta dober lov.

— In samo iz teh razlogov inu-njuje gospoda to svoje življenje sveto in dobro? — je vprašal Cortado.

— In kaj je slabega na njem? — je rekel fant. — Ali ni huje, če je kdo krivoverec, odpadnik, morilec svojega očeta in matere ali solomiti?

— Sodomit hoče reči vaše bla-gorodje, — je opomnil Rineon.

— Saj pravim, — je rekel fant, — Vsa ta reč ni nič dobrega, — je menil Cortado. — Toda če je že usoda tako določila, da se morava vpisati v to bratovščino, naj vaše blagorodje izvoli vsaj

svoje korake malo pospešiti; zakaj jaz kar umiram, da bi čim prej spoznal gospoda Montipodija o katerem čujeva toliko lepih reči.

— Takoj bo izpolnjena vajina želja, — je rekel fant. — Zakaj od tod se že vidi njegova hiša. — Gospoda izvolita pri vratih samo malo počakati, jaz pa pogledam noter, ali gospod utegne. Zakaj ravno ob teh urah ima navado sprajemati.

— Bog daj dobro srečo! — je rekel Rineon.

Ko je fant napravil še nekaj korakov, je stopil v hišo, ki ni bila nič posebnega, rekel bi celo, da ravno nasprotno. Naša div-znanca sta čakala nekoliko časa pri vratih.

Kmalu se je oni vrnil in ju poklical, na kar sta vstopila. Njun voditelj jima je zdaj naročil, naj počakata v majhni veži. Ta je bila tlakovana le z navadno opeko, a tako skrbno pomita in izlikana, da ase je svetila, kakor sam karmin.

V enem kotu je stal stol na treh nogah in na njem oskrbljen vrč z neko vazo, ki je bila ravno tako zmrzljena kakor vrč sam, druga stran pa je bila pokrita s preprogo iz ličja. Tu je stal lonec za cvetlice, ki jim v Sevltiji pravijo "prilike".

Dočim sta čakala gospoda Montipodija, sta si mladeniča z velikim zanimanjem ogledala to go-lištvu. Ker pa sta videla, da onega le še ni, se je Rineon opogumil in stopil v eno nizkih sobani, ki sta ju videla na vsaki strani veže. Tam notri je opazil dva me-ša za sabljanje in dva ščita iz plute, na štirih žeblih na steni visela, velik zaboj brez pokrova ali drugačnega pokrivala, ter spet tri preproge iz ličja na tleh. Na nasprotni strani je bila na steno nalimana slika Matere božje zelo slabega tiska, pod njo je visel kosček iz palmnih listov, v steno pa je bila vžidana bela skleda. Rineon je sklepal, da je kosček za nabiranje mlilodarov, skleda pa za blagoslovljeno vodo. In to je bilo tudi res.

Med tem sta vstopila v hišo dva fanta, oba kakih dvajset let stara in oba po študentovski ob-lečena, kmalu nato pa še dva ko-šarja ter en sloop. Vsi so se za-čeli molče izprehajati po veži. Ni trajalo dolgo, ko sta prišla še dva gosta, in sicer dva stareca v obleki iz flanele in z naočniki, ki so ju delali čez vse častita in spo-štovanja vredna, a v rokah sta držala molke in sta z jagodami glasno rožljala. Za njima se je prikazala stanka v zaključevini; ta je molče odšla v sobo, z največjo pobožnostjo pomočila prst v bla-goslovljeno vodo, padla na kolena pred sveto podobo, ostala dolgo časa tam, potem najprej trikrat po vrsti poljubila tla ter na to ravno tolikokrat vzdignila proti-njbu roki in oči, vstala, vrgla svoj dar v kosček ter se šele zdaj vrnila k drugim v vežo.

Skratka: v kratkem času se je nabralo v veži kakih štirinajst o-seb, različne noše in zunanosti. Izmed zadnjih sta bila dva čudno ob-lečena, divja mlada grdava, z velikimi bukmami, klobukoma s ši-rokimi kraji (in inašpirjnjema ovratnikoma, Obraza sta bila za-gorelega, podveze sta imela na-čikane, ob 'oku nenavadno veli-ke meče, namesto bodal vsak po dve pištoli, svoja ščita pa obešena za pas. Ko sta vstopila, sta Ri-neon in Cortado od strani pogle-dala — pač ker se jima je njuna prisotnost čudna zdela in ju še ništa poznala, potem pa sta se ji-ma približala in ju vprašala, če sta od bratovščine.

— Sva, — je rekel Rineon, — in ponižna služabnika vaših bla-gorodij.

(Dalje prihodnjč.)

Atene se pogajajo z Beogradom.

ATENE, Grška, 30. aprila. — Tukaj se vrše razprave glede od-nosajev Grške s Turčijo in Ju-goslavijo. Grški poslanik v Beo-gradu, ki se je udeležil posveto-vanj, se je takoj nato vrnil v glavno mesto Jugoslavije. Prin-sel je grške predloge glede čel-zniških in drugih spornih vpra-šanj.

Slovenska manjšina na Koroškem.

I.

Pod tem naslovom ponuje list "Kaerntner Monatshefte", stran 265, avstrijsko in sploh nemško javnost o koroškem narodnem vprašanju, in pisatelj Scheichelbauer piše o isti stvari v Tages-posti dne 13. marca. Leta poro-čila, si bo svet mislil, prihajajo iz Celovca, pisatelj vse ve kot o-čividec, torej mora imeti vse to neko podlago. Pred vojsko bi se bila vsenemska javnost brez dvo-jbe obračala z ogorčenostjo zoper vsako narodno avtonomijo, ki bi se bila zahtevala za katerikoli na-rodni ob nemških mejah. Sedaj nemška javnost tega ne sme več, ker ima po raznih državah raz-kropljene svoje drobce. V teh raz-merah je narodna avtonomija dru-god nekaj potrebnega, samo na Koroškem je ni treba in je menda nemogoča. Zakaj? Omenjeni me-sečnik pravi, da "Slovenska manj-sina na Koroškem nima enotne na-rodne strukture." Ako prav u-memo, misli Nemec na dejstvo, da se Slovenci na Koroškem delimo v zavedene Slovence in nemšku-tarje, začeni od deželnega gla-varja do zadnjega slovenskega učenca, šteli pri ljudskem štetju za — Nemce. Potuhnilo so se v nemstvu, kakor žabe v ribniku, kadar vrže vanj kamen, ko bo vse mirno, bodo takoj vsi na površju. S to nemškutarijo uganjajo naši Nemci svoj teater; ko pri ljud-skem štetju potrebujejo večjega števila Nemcev, prihajajo ti juna-ki na oder, vsi v nemški uniformi, in kdor jih pri luči ne pogleda, strmi, kako nemstvo na Koroškem napreduje. Ko pa Slovenci nasto-pajo za svoje pravice, prihajajo samo isti komendijantje, češ, — "Slovenci smo le mi!" In Vse-nemec si mane roke: "Glejte, Slo-venci niti niso enoten narod, ni-majo enotne narodne strukture, kako naj jim damo potem kako narodno samostojnost? Saj ni mo-goče. Dali bi, pa saj Slovenci in celo večina Slovencev tega ne ma-ra!" Nehajte že kmalu s to sle-parijo! Slovenci, ki so glasovali in volili slovensko vkljub nasprot-nemu pritisku, ljudje, ki so se šteli za Slovence, le-ti zahtevajo svoje narodne pravice. Kaj bo po-tem z žabami, nas trenutno malo zanimajo. Z ljudskim štetjem so se proglasili za Nemce in jih odkla-njamo, odklanjamo, zlasti nastop teh ljudi v imenu kateregakoli Slovence.

Potem pravi nasprotnik: "Slo-venec na Koroškem nima izrazite narodne individualitete," in vsled tega se menda od Nemcev ne da ločiti. V nemški državi, v nemški deželi, v popolnoma nemških solah, pod vseskozi nemškimi uradniki, brez vse možnosti kateregakoli več-je lastnega kulturnega delovanja kakšna naj bo v tako žalostnih razmerah individualiteta koroških Slovencev? Počakajmo, da bo Nemec na Tirolskem 50 let pod Italijani brez nemške intelligen-ce, brez nemških ljudskih in sred-njih sol — potem se morebiti tu-di v Italiji kdo najde, ki poreče Nemcem, da jim narodnih pravic več treba ni, ker nimajo svoje na-rodne osebnosti. Sicer pa se naši sosode morebiti spominjajo, da je n. pr. nekdanj pod Avstrijo ra-dikalno nemški Trbiž zdaj pod Italijo skoraj ves glasoval s fašis-ti. Sicer pa ni res, da ne bi imel tudi koroški Slovenec že svoje o-sebnosti, ki ga jasno loči od Nem-ca. Naš Slovenec je delaven, skro-men, veren — iz njegovih vrst je izhajalo izredno število duhovni-kov in redovnic — tako veren, da v Celovcu, lahko rečemo, pretežna večina vseh članov in članic ver-skih družb izhaja z slovenskih družin; štejejo se seveda za Nem-ce. Le eno napako imajo naši lju-dje; premehki in preboječi so in predobri. Ali se naši Nemci ne spominjajo več, kako je Celovec hodil, ko je živil manjkalo, le k našim slovenskim majim kmetom, lastnim nemški rojakim ni dajal nič, hotel je le dražje prodajati. Naše slovenske žene in dekleta po-znaš od daleč na njihovi noži, pri-dejo ti ponižno z ruto, ko Nemka prihaja z okabnim klobukom in dolgimi pentljami. In da ni večje razlike, prihaja od tega, da je

vendar večji del koroških Nemcev — slovenskega pokoljenja.

"Monatshefte" ponavljajo ne-smisel, ki ga je svojčas trdila "Ta-gespost", a ga sama popravila: — "Slovenec se imenuje "Korošci", ne Slovence". To na Koroškem ni tako. Drugod, n. pr. na Kranj-skem se je Slovenec imenoval Kranjca, na Češkem se je Nemec nazival za Boehma, po deželi, ne po narodnosti; na Koroškem se škem se imenujejo Slovenci — S l o v e n e i, ne "Korošci", ker je bilo tu nekoč brez dvojbe središče slovenstva. Saj nas niti Nemec ni nazival Korošec, mar-več Vende — Windische. Sedaj po glasovanju so Nemci konstru-irali pojem Kaernterja—Korošca, kot da je to izredna sreča na svetu, da kdo sme plačevati davke na Koroškem. Ime Korošca pa ni se-gle čez politične kroge Heimats-diensta. Korošci so zdaj le ljudje, ki jih mi Slovenci odklanjamo, od-klanjajo pa jih tudi Nemci, češ z narodnimi renegati ni nič početi. Organizirani pa so v Bauernbun-du.

Koroški mesečnik potem trdi, da "je leta 1920, pri plebiscitu večji del slovenske manjšine gla-soval zoper združenje s slovenskim narodom." Takšno izvajanje iz-izida plebiscita odklanjamo. Ve-čina, ki je glasovala za nemško Avstrijo, ni obstajala samo iz Slo-vencev. Tisočkrat so Nemci sami že dokazovali, da so kraji kakor Velikovec, Pliberk, Borovlje, Bis-trica, naši trgi, mesta, industri-j-si kraji — nemški. Naj se tako mešanje kart opusti; večina ni vsa slovenska, pač pa manjšina. Ti-stih 15,000 glasov, ki so glasova-li za Jugoslavijo, je bila brez dvo-jbe izbranih slovenskih glasov, 22,000 nasprotnih je vsebovalo vse druge. Ni res, da bi bila ve-čina Slovencev zoper združenje, večina je bila brez dvojbe zanj. Vrhu tega se pa glasovanje ni vr-šilo za slovensko narodnost ali proti nji, kakor sedaj hoče vse-nemški poročevalci trdit. Nem-ski zastopniki so pred glasovanjem slovesno obetali, da se bodo varo-valne Slovence narodne in kul-turalne pravice in koristi; torej tu-di ljudje, ki so glasovali za Nem-ce, so glasovali v naivni zavesti, da se to glasovanje ne tiče njih-ve narodnosti, marveč le zemlje-pisnega vprašanja, ali pripadamo li Avstriji ali k novi državi, ki se napravila na jugu.

PET KILOGRAMOV PRE-MOGA

Dunajska "Arbeiter Zeitung" prinaša sledečo socialna sličico.

Osemletno dekletke z raztrgani-mi in za njeno starost prevelikimi čevlji, nežno telesce odeto v tenko obleko, pride k prodajalcu pre-moga. "Prosim lepo, dobim tudi manj kot pet kilogramov premo-ga?" "Ne", zagodrnja trgovec in vzame mali vrečo iz ročice. Strme-če se gledale otroške oči na veli-ko goro premoga, ki je bila tu nagrmadena in katere je trgovec naložil par lopat premoga v vre-čo. Nato je dal vrečo na tehtnico. "Tako, tu imaš pet kil!" reče in že drži roko pripravljeno za de-nar. "Prosim lepo, dobim še kilo drv," reče dete. "Kaj kilo drv? Tega ne dobiš pri meni, moraš iti k branjevu", zagodrnja trgo-vec. Nato mu da deklica denar in trgovec ji vrne nekaj drobiža. Na-to si mala naloži vrečo na desno ramo in odide globoko upognjena na cesto. "Je že revščina z ljud-mi," reče trgovec, "oče je že me-sece brezposelen, mati ima pljučni-co in pet otrok je vedno lačnih. Pred petimi dnevi je otrok zad-njič kupil deset kil premoga in danes imajo le za pet kil..."

POZOR ROJAKI!

Prosti ponuk glede državljan-stva in priseljavanja je vsak četr-tek in petek med 1. uro popoldne in 10. uro zvečer v ljudski šoli št. 62 Hester & Essex Street, New York City.

Vprašajte za zastopnika Legije za Ameriško Državljanstvo.

PAPIRNATA NESMRTNOST

Nehvaležni sodobniki se jako malo zanimajo za 40 "nesmrtnih" članov Francoske akademije. Pol-jubni novinar ali pisatelj bi vam lahko na pamet naštel kvečkemu 10 do 12 najbolj slavni imen, pri petnajstem bo že v zadregi. Mnoci pa se spomni akademije samo na "veliki dan", kadar se izvoli ali prvič nastopi kak nov član. Tedaj se gnete ves Pariz v starinsko inštitutsko poslopje na ulici Conti in radovedna publika ogleduje zelene, z zlatimi palma-mi vezene akademske frake, tri-oglate klobuke in igračkaste sab-lje.

Novi akademik, v klobuku z no-jvim peresom in sabljo, hvali umrlega kolego. Drugi akademik hvali zopet učenost in vrline no-vega sobrata. Oba govora sta ved-no spisana že mesece prej. Novi-gne prinašajo iz njiju odlomke na dan slavnosti, še preden sta bila izgovorjena. Dva velika lista, "Temps" in stoletni "Journal des debats" imata na ta dan dvojni obseg in prinašata govore in extenso. To je tradicija.

Do bi dokazal, kdo dandanes v Franciji uživa pravo slavo in priznanje nesmrtnosti, je pariški satirični tednik "Cyrano" razpi-sal za svoje čitatelje imenovanje 40 osebnosti, ki bi naj tvorile ga-lerijo "narodnih znamenitosti", to se pravi, ki bi po ljudskem mnenju spadale med nesmrtno članstvo francoske akademije.

Franciozi so zelo vneti za vsa-kovrstne natečaje in plebiscite, in tako je tudi "Cyrano" prejel več-stotisoč odgovorov. In kakve zna-menitosti so prišle na dan! Na prvo vrsto "nesmrtnosti" so ši-roke plasti čitateljev postavile maršala Focha — dobil je 375,000 glasov. Druga je gospa Curie; njej sledijo sami politiki: Briand, Clemenceau, Poincare. Sedanji predsednik je šele na dvajsetem mestu.

V splošnem predstavlja "ple-biscitarno" izglasovana lista po-pularnih "nesmrtnikov" zelo pi-sano družbo.

Med njimi je 7 generalov, 7 učenjakov, 8 politikov, 8 pisate-ljev in novinarjev, 2 tovarnarja (avtomobilski kralj Citroen in pravkar umrla velika dobrotnica, lastnica univerzalne veletrgovine gosa Cognac), 4 sportniki (le-talec Pelletier d'Oisy, boksar George Carpentier in seveda kra-jičca tenisa božanska Suzana Len-glen), trije igralci in en odvet-nik.

Pikantno pa je in komično, da je doživelo le osem pravih akade-mikov častno ponovno izvolitev pri "Cyranojevem" natečaju. Saj ni dvoma, da so koristili "pravi" akademiki človeštvu veliko več, kakor pevka Mistinguett ali pa Suzana Lenglen. A kaj se hoče! Narodni izvoljenci nimajo nič skupnega z ono učeno družbo, ki se sestane enkrat na mesec pri de-lu nad akademsko enciklopedijo (slovar, ki bržčas ne bo nikoli kon-čan!) in deli enkrat letno v javni seji nagrade za "čednost" in najboljši roman.

POTREBUJEM DVA MOŽA

za goniti konje ali lokse voziti. Plačam po \$75.00 na mesec in hra-no. Oglasite se na: Karl Košmerl, North Java, N. Y.

(2x 3,4)

PRODA SE

restavrant in grocerija na dobro-ričnem prostoru. — 222 Paterson Turnpike, North Bergen, N. J.

(3x 30,13)

DRUGO SKUPNO POTOVANJE

s parnikom "PARIS"

22. maja 1926.

Potnike bo spremljal naš uradnik prav do Ljubljane. Pazil bo na prtljage in gledal posebno na to, da bodo vsi potniki udobno in bres-krbno potovali.

Na razpolago imamo poseben oddelek za naše potnike, najboljše kabine v sredini parnika z 2., 4. in 6. posteljami.

Vozni list stane do Ljubljane \$116.77 z vojnim davkom in železni-co vred, za tja in nazaj pa samo \$206.00 in \$5.00 vojni davek.

Vsi potniki, ki so se kdaj vozili s tem parnikom, so bili zadovoljni s vožnjo, kabina, hrano, postrežbo, sploh s vsem tako, da so ta par-nik tudi drugim priporočali.

Kdor želi potovati, naj se obrne za pojasnila čimprej na:

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street : New York, N. Y.

OBZNANA V RUSIJI

Iz Moskve poročajo, da je so-vjet ljudskih komisarjev sprejel osnutek zakona o zaščiti države, ki ga je izdelala posebna komi-sija in ki pride kmalu na sejo cen-tralnega izvršnega odbora. So-vjetska vlada, ki je tako obsojala zapadne države in njene zakone, je torej sama uvedla zakon o za-ščiti države.

Prvi odstavek novega zakona govori o protirevolucionarnih zločinih. Pod tem zločinom se raz-ume vsak čim, ki naperjen proti delavsko kmečki vladi odnosno njeni politiki. Sovjetski zakono-dajalec gre celo tako daleč, da govori o protirevolucionarnih čih-tih tudi taktar, kadar gre za ka-ko drugo državo delovnega ljud-stva.

Smrtna kazen je določena za oboroženo vstajo, za vpad oboro-žene tolpe na sovjetsko ozemlje, za podpiranje tujih držav ki se bore proti sovjetski Rusiji, za iz-podkopavanje državne industrije, prometa, denarnega obrata in ce-lo zadružništva. Smrtna kazen je določena tudi za vsako poškodo-vanje cest, železnice, vodovodov, javnih skladišč in drugih držav-nih poslopij. Kdar izrablja držav-ne ustanove ali podjetja v to, da koristi bivšim častnikom ali inte-resiranim kapitalističnim organi-zacijam, ga zadene smrtna kazen.

Vse to se tiče bodočnosti. Osnu-tek sovjetskega zakona o zaščiti države pa sega tudi nazaj v pre-teklost. Smrtna kazen je določe-na za vse tiste, ki so se aktivno udeleževali borbe proti delavsko-mu stanu in revolucionarnemu pokretu v carskem aparatu ali pod protirevolucionarnimi vlada-mi za časa državljanske vojne.

Smrtna kazen je določena tudi za podpiranje sovjetski vladi sa-vražne mednarodne buržazije. Pretežni večini ruskih emigran-tov proti torej po tem zakonu smrtna kazen, če bi se vrnili v Rusijo.

Drugi del osnutka govori o zlo-činih proti upravnemu sistemu, za katere je večinoma določena smrtna kazen. Sploh so boljše-iki s smrtno kaznijo zelo radodarni. Edino za manjše pogareške je določena minimalna kazen 3 leta težke ječe, drugače pa pozna osnu-tek samo smrtno kazen.

140 AKROV FARMA

v dolini konec vasi. Živina, oro-dje in pridelki. Cena \$4300.00. Ne-kaj gotovine. — Pišite po slike.

W. H. Murdock, Cooperstown, N. Y.

(3x 3,4,5)

IŠČEM DOBRO ŠIVILJO

za gospodinjjo, katere ima priliko dobro zaslužiti ali pa tudi za vo-dno pri hiši ostati. Pišite po naslov na Glas Naroda, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

(2x 3,4)

ADVERTISE in GLAS NARODA

Pozor čitatelji.

Opozorite trgovce in obrtniki, pri katerih kupujete ali naročate in ste z njih postrežbo zadovoljni, da oglaš-jejo v listu "Glas Na-roda". S tem boste vstregli vsem.

Uprava "Glas Naroda".

Po široki cesti življenja

ROMAN IZ ŽIVLJENJA.

Za "Glas Naroda" priredil G. P.

(Nadaljevanje.)

Dobro je razumel, da je hotela biti sama ter pričel resno razmišljati, če bi ji ne napravil najboljših uslug s tem, da bi znal. Vsaka žilica v njem pa se je upirala tej misli. Slabotna ženska brez vsake krivde in tak človek kot Lorene Konrid, kojega duševni stroj ni bil že dolgo več normalen, človek, ki je bil poleg tega še hudobno, egoistično in brutalno razpoložen. — Ne, tisočkrat ne! Zakaj pa je bil hišni zdravnik ter imel v rokah moč, da upliva na svoje paciente, če bi teh moči enkrat ne uporabil v interesu žene, obžalovanja vredne žrtve stranskih razmer, ki je postala v njegovih očeh neke vrste svetnica vsled načina, kako je nosila, vse to.

Tiho se je nasmešnil predse in ko mu je še enkrat rekla, naj zaostane, se je njegov smehljaj razširil ter pokazal Veri, da ga ne bo omajala v njegovem sklepu.

Nato je nanalano vzlihtela ter rekla:

— Vem, doktor, da ste trmoglav.

— Milosrdna gospa, — je rekel ter jo hotel spraviti na drug pogovor: — Kdo je bil oni gospod, s katerim sem vas videl plesati poprej?

— Ter Velp, Slikar slike: Na široki cesti. — Ali bi smatrali kaj takega za možno? Predstavljala sem si ga kot človeka s sivimi lasmi in bogatimi izkušnjami.

Zivahnejsje je govorila kot ponavadi in lahna rdečica je stopila v njena lica.

— Ter Velp, — je povzvil zdravnik zamisljeno. — In kako vam je ugajal?

— O, nisem imela dosti prilike spoznati ga, k večjemu četrte ure sem govorila z njim in izprva sem bila preveč presenečena. Čim bolj pa razmišljam o tem, tem bolj najdem, da imam dvojen vzrok občudovati tako odličnega moža, pri katerem nadomesti ženini izkušnje. Če bi mogla koga zavidati, bi bil to proizvajajoči umetnik, kaj ne, doktor? Ta spravi z ustvarjanjem s svoje duše vse, kar ga tišči.

— Ne vem, — je odvrnil zdravnik ter obrnil svoj obraz tako, da ga ni bilo videti v temi. — V meni vidite le vsakdanjega človeka, milostljiva gospa, ki nima nobenega posebnega razumevanja in simpatij za to, kar umetnik v prvi vrsti potrebuje, — fantazijo. Le pozitivne stvari me silijo k mislim in dejanjem in to je ponavadi v življenju skrajno trezno in prozaično. — Tukaj smo, gospa, podajte mi roko, kajti zelo spočitek je.

Stal je pred njo, bombardiran od snežink in le medlo osvetljen od luči za njim; velik, močan, kot vliit iz broma. Kdor ga je videl tak, ki je moral imeti občutek, da bi bilo težko najti varnejšo oporo v viharjih življenja kot je bil ta zdravnik. Tudi Vere se je polastil ta občutek, ko je stopila iz voza ter se pri tem ozirala navzgor v medlo razsvetljeno okno prvega nadstropja, kjer je bilo opaziti obris suhe, dolge moške postave, a izvanredno drobno glavo.

— Lorene je še pokonci, — je rekla.

Voza, v katero sta stopila, je bila popolnoma temna, kot da bi v hiši nikogar več ne pričakovali.

— Kaj pa je to? — je rekel zdravnik slabe volje. — Nikake luči in vas ni še doma. Služabniki so nevrjetno zanesljivi. Čakajte za trenutek.

Prizgal je užigalico in nato plin. Vera pa je stala medtem že na stopnicah in obujena proti zdravniku in rekla:

— Hvala vam, doktor.

Izbežen smehljaj je pihel pri tem preko njenega lica. Zdravnik pa ni videl nič drugega kot velike, žalostne oči, v blede obrazu.

Zgoraj, v prvem nadstropju so hladno zaškrupala vrata, kot da jih je nekdo previdno zepet zaprl. V veliki tišini, ki je vladala vse naokrog, je bilo to razločno čuti.

Ko je zdravnik v razsvetljeni veži slišal svojo sukijo, je stopila Vera v sobo svojega moža. Sprejel jo je sede, z jeznim izrazom v svojem ovencem obrazu.

— Ah, nadana se je še sama potrudila! Preveč časti, pri moji veri! Kaj pa je to, to sprotnost, sredi noči? — Stisnil je pest: — Ali nisi imela dosti enega ljubimca v eni večeri? Ali sta morala biti dva?

Nobenega odgovora ni dala.

— Umaknil si se pod pretravo, da se ne počutiš dobro in zdravnik je smatral za svojo dolžnost, da te obišče, — je rekla hladno.

— Da, izgovori. Če bi bilo mogoče doseči večno izveličanje z dogovori, bi bila to že davno izveličanja, — se je rogala. — Tako pa ... Stopila je tik k njemu.

— Pomiri se, prosim, — je rekla polglasno, a odločno in pri tem je padel njen pogled na zgubano postavo moža, kojega edina potreba v življenju je bila očividno mučiti svojo okolico. — Zdravnik bo takoj prišel.

V istem trenutku je vstopil dr. Šrat. Mirno in varno, kot človek, ki se zaveda svojih pravic, je stopil k Konridu ter mu podal roko.

— Kako napačno, da me niste takoj pri Heskotovih obvestili, kajti takoj bi bil šel z vami, če je bilo kaj resnega. — Kaj vam je manjkalo? — je vprašal ter potisnil svoj stol tik poleg hišnega gospodarja. Konrid je popravič odedo, s katero si je pokrival nogi ter zri hudobno na doktorja izza svojih oči.

— Ali res?

— Seveda moram priznati, da tudi ni bilo brez koristi, da sem spremljal vašo soprogo. Nekaj normalno je ugasil v veži plin, kot da nikogar več ne pričakujete.

— Jaz sem to ukazal, — je rekel Lorene Konrid zlagoslovno. — Tako? In zakaj?

Zdravnik se je presunljivo ozrl v moža, ki mu je stal nasproti. — Radi varnosti, — je gadnjel Konrid.

Zdravnik se je zasmejal.

— Da, to je res potrebno. Domnevam tudi, da se je morala iz stega razloga vašo soprogo poslužiti najstarega voza.

— Kaj vas briga moja žena? — je vzkliknil Konrid razkašen ter vrgel odedo na stran. — Mislim sem, da imate le opravka z mojim zdravjem, le to je vaše polje, doktor.

— Moja dolžnost kot kavarir pa je ponuditi vsaki dami svojo službo v danem slučaju.

Konrid je kimal predse ter se pri tem smehljaj z grdim smehljajem.

— Da, le ponujajte jo, dokler ne boste našli v njej lasu, kot se godi vsakemu. Peresenečen sem le, da ste tako hitro dobili moje ženo iz krampljev onega zanimivega slikarja. Jaz bi si ne držnil kaj takega.

(Dolge prihodnjič.)

Žalosten slučaj.

(RESNIČNA ZGODBA)

Nekje na Gorenjskem, ob vznožju naših divnih planin, leži malo selo. Le dva domova žita ob cesti, ki se vije kakor beli rob ob zelenem pobočju tamonjskih gor. Tu pričinja že drug, planinski svet: tu sije solnce vse lepše, svetlejšje in čistejšje kot nad ljubljansko planjavo, tu je zrak ostriši in hladnejši, a tudi ljudje, stannjoči tod okoli se razlikujejo v marsičem od dolincev, po svojem mišljenju in navadah. Tukajšnji stanovniki žive v glavnem le na svojih malih zemljiščih, ki jim donajajo skromen prihodek, — a še tega si morajo prislužiti od matere zemlje z žulji in sragami.

V bližnje mesto zahajajo le ob nedeljah; taktir si nakupijo tudi vse one gospodinjske in gospodarske potrebščine, katerih ni dobiti v domačih branjarijah. Tujih ljudi ni do njih. Malokdaj se prikaže na cesti osamljen izletnik, a taki ljudje običajno ne postajajo v kmečkih domovih, ker jim je vse drugo na mar: izprehod, zrak in solnce. Zato so tukajšnji stanovniki navezani nase. Ve se, kako skromne so misli takih ljudi: gospodarja briga od zjutraj do večera edino njegovo posestvo zemlja in živina, gospodinja otroci in kuha. A tudi misli otrok se gibljejo in ponavljajo dnevno skopo v enakih slikah. Dočim meča, na ki zaide senkaj, tak svet poži, vi in okrepji, dočim razveseljuje izletnika vsaka bilka, vsak potok, vsak evet, kamoli ponosne gore in divje čeri, vsega tega tukajšnji domačini skoro niti ne opazijo. Položaj in razmere, v katerih žive, vsa ta okolica, vsa njena pristnost in njeno zdravje — vse to jim postane vsakdanje, celo dolgočasno. Ta enoličnost jih dela celo malomarne, kar opažamo čestokrat v njih domovih: nesnaga izb in sob, zatohlost, pred hišami in hlevi kupi gnoja, od katerega se cedi na vse strani smrdljiva gnojica.

Ta malomarnost in vsakdanost se zajeda tudi v njih mišljenje in to je za te ljudi usodno. Tesno zvezani z živo naravo, z njenimi skrivnostmi in tajnimi, stoje pod vplivom njenih moških manifestacij: kdo ne ve, kaj pomenja za kmečko dušo vihar, ki mu podira najlepša debla v njegovem gozdu, ki mu poleg še ne dozorelo žito na njegovih njivah, kaj slana, ki mu smodi njegovo mlado setev, kaj žgosti solčni žarki, pod katerimi kloni najlepše zelenje in cvetje. Skratka, naš človek, ki je navezan izključno le na svojo grudo, ki ga redi, ki mu je druga mati, je kakor povezan z njeno zakonitostjo, ki mu pa ostane vse njegove žive dni nerazrešljiva ugananka. Narava je zanj trd zakon, pisan v njegovo dušo in meso, kakor Mojzesove postave, vrezane v kamen. Gotovo da veruje v Boga, kakor ga je učila njegova mati, a ta Bog se mu javlja po tej živi naravi, zdaj kot dober oče, zdaj kot strog in strašen sodnik.

Zakaj pripovedujem to tako na široko? Želim, da bi dragi bralce dobro ločil življenje in mišljenje našega človeka na deželi od življenja in mišljenja ljudi, živečih v mestih, da bo jasno, kako so neuki ljudje prepojeni z vrazami in mnogokrat naravnost s pogubonosno domisljijo, izvirajočo iz strahu pred življenjem. To razlikovanje je nujno potrebno za umevanje naslednje dogodbe.

Na eni kmetiji, omenjenih v uvodu te zgodbe je živila hči srednje premožnega kmeta, katero lahkopazljivo s Franico. Njeni starši so bili sicer duševno in telesno zdravi, le njen oče je morda preprosto rad pogledoval v dno kozarec. Sicer pa je ta rodbina živela življenje, kakor opisano, z vsemi njegovimi jasnimi in temnimi stranmi.

Prisil je čas, ko se je oglasil na tej kmetiji snubač. Kmalu se je vršila šumna svatba in ženini, bogati Rožan, je odpeljal nevesto Franico na svoj dom.

Rožanov dom se v ničemer ne razlikuje od rojstnega doma Franice, le njegova okolica je mnogo bolj zagnata, obdana krog in krog s hribovjem. Dočim leži Franici rojstni dom na odprtem, rekel bi veselem svetu, s širokim pogledom po malo nižje ležečih gozdi, poljih in dobravah, tja doli do Ljubljane in še naprej, do venca sinjih in v obzorje zgubljajočih se gor, nudi Rožanov dom pogled malone samo v nebo, v najbližji bližini pa le v gosto lesorje obširnih gozdov, s katerimi so odti planinski vršiči krogin. Mladi Rožan je bil od vsega početka svoj žer zvest soprogo, dober gospodar in njegov dom je bil založen z vsem, kar zahteva nezaprsko življenje od takih kmetijskih samotarjev. Kajti Rožanov dom stoji v resnici na precej osamljeni gorski kopici.

Bilo je pomladi. Vsi člani Rožanovega domovja, vsa služinčad se je razšla na delo, deloma na skope, kamenite njivice, deloma v temne gozde. Sam gospodar je odšel z njimi, da jim porazdeli delo in zaukaže, koliko in kakšen les gre na žago, koliko ga je treba posekati in drugo.

Le naša gospodinja Franica je ostala sama samecata doma. Vsaj je bilo tudi tu polne roke dela: kdo ne ve, koliko skrbi ima gospodinja na velikem gospodarstvu. Kdor vidi naše kmetijske matere, vidi vse to zapisano na njih postavah, na njih rokah, zlasti pa na njih obrazih. Zelo kratka je doba njihove mladosti in veselja, pač pa jim piše življenje svoje zakone krepko v njih postav in obraze.

Tu pričinja pravzaprav naša zgodba.

Že se je mračilo, ko tiho in pri- tajeno vstopi temna postava v hišo Rožanovega posestva. Zaškrupala so duri in Franica, sedela pri peči in pripravljajoča večerjo za številno družino, se je vidno zganila. Pred njo je hipno stala stara ciganka. Kratak trenutek stala si zrla druga drugi nemi iz oči v oči in Franico je obšlo nekaj nepojmljivega. Sedaj, ob tej uri, ko se že dan nagiba, ta obisk? Bili sta sami v vsej hiši. Iz spomina so ji stopale pred oči razne pripovedke o ciganih, o teh tajinstvenih ljudeh, ki ne žive tako, kakor žive spodobni ljudje, ki se klatijo po svetu, kakor zveri, nočujoč v gozdi, brez stalne strehe, vsevedoči in zlovesči. Vedno izrazitejšje in močnejše se je javljala nemir in Franici duši in bojazen pred to žensko je stiskala njeno neizkušeno srce in strah se je vlegel nanjo kakor jesenska megla, z vso svinčeno težo. Pojavila se je v njej srčna želja, da bi čimprej izginila ta ciganka izpod njenega krova. Željo je hotela odpraviti s trdo besedo, a v istem hipu ji je jezik odpovedal, ker se je spomnila pogovorov med sosedji. Stari Jerneje je vedno trdil, da se eiganov ne sme odpraviti in zapoditi preko praga in vsi drugi navzoči so mu pritrdjevali.

Treba je vedeti, da je to mnene, ki je prava in grda vraža, splošno razširjeno med našim ljudstvom po deželi. Ljudje mislijo in trdno verujejo, da razpolagajo cigani s skrivnostmi in tajnimi nadnaravnimi silami, kakor nikdo drugi; odtod njih strašljiva bojazen pred njimi, katere se ne otresejo vse svoje življenje. Ako zna delati točo in vihar, ki uničujeta čestokrat kmetu ves njegov trud, ako ve za uroke, tedaj morajo biti ti ljudje mnogo močnejši po duhu od navadnih zemljanov. Nikomur pa ne pride na um, da bi si napravil tale zaključek: ako bi znali cigani v resnici proročevati, bi si pripravljali največ sreče sami sebi in ne bilo bi jim potreba klatiti se po svetu in nadlegovati ljudi.

Mlada Rožanka je jedva plaho izustila vprašanje, česa ciganka želi, je le-ta hipno pregledala položaj, ki je bil za njo skrajno ugoden. Vsešla se je — seveda, brez povabila — za javorjevo mizo in zahtevala, da ji prinese Rožanka krompirja.

Jadno ji je Rožanka izpolnila njeno povelje. Da, to ni bilo beračenje, temveč je prava zahteva. Ciganka ni bila pripravljena na tako pokoričino. Hitro pristavi:

“Daj mi še mesa!”

Tudi to povelje je Rožanka hitro izpolnila, dasi so ji že prihajale skrbi, videč, da jo ima ciganko popolnoma v rokah. Odrezala ji je od pleča domačega prašiča, katerega meso je bilo razvešeno po okajeni kuhinji, večji kos, kot se ji je zdelo, da je prav, čes, vsaj sedaj bo ciganka povsem zadovoljna in bo odšla.

“Daj mi še slanin! Gladna sem in rada bi si omislila večerjo.” Glas ciganke je bil še vedno bolj ukaz kot prošnja.

Tudi to zahtevo ji je Rožanka izpolnila. Kot skrbno gospodinja jo je vendarle obhajala nevolja, ko je dajala iz rok vse te življenske dobrate, za katere je bilo treba tako trdno delati.

Ciganka je bila potolažena. Vseščlo jo je, da je vsaj za par dni preskrbljena.

Ta njen občutek je bil sicer pristen in resničen, ni pa bila potolažena s tem darovi njena lakavost in nenastitljivost. Zablisknilo se ji je v oči in obšla jo je misel, da je treba tako žrtev, kakršna je bila mlada Rožanka, prikleniti si in pritegniti k sebi: taka dardižljivost je redka, zato jo je treba pridržati za poznejše čase.

“Povedala ti bom srečo” — ji reče stara ciganka. “Prinesi mi še kurje jajce, zavito v ruti.”

Mladi gospodinja je šinila kri v glavo in streslo jo je po vsem životu. Obšla so jo nedoločne slutnje. Čutila se je kakor privezano in ni se mogla upreti tej zahtevi; obenem pa se je vzbudila v njej rahla radovednost, lastnost, katere se ne ubrani nobena ženska. Oklevaje odide in prinese jajce in ruto. Ciganka je pletla močno vrvo.

Tu se pričinja novo, nadvse usodno dejanje te zlovesče babure, ki je prinesla toliko gorja v dom mladega gospodarja.

Ciganka vzame jajce iz rute, ga se enkrat pokaže Rožanki ter ga zopet zavije v ruto. Nato stisne in dodobra jajce zmečka, nekaj polmrma, česar Rožanka ni razumevala in odvirje ruto: pred strmečimi očmi Franice se pokaže mesto jajca, — čujte in strmite — kos krvavega mesa.

Rožanki je zastala sapa, postalo ji je vroče in pred očmi se ji je zvrtilo. Ciganka zavije meso nazaj v ruto in položi vse skupaj na mizo.

“To tukaj” — kažeč na zavitek — “moraš ob polnoči pokopati v grob svoje pokojne tašče, sicer ne boš imela miru vse svoje življenje.” Ciganka jo pogleda važno in tajinstveno. Vstane in izgine iz hiše, ne da bi sa obilne darove zahvalila.

Rožanka je obstala sama sredi izbe, nima in neodločna. Nič ni vedela, kaj se godi z njo, le to je čutila, kakor bi bila s težkimi verigami priklenjena k zemlji. Vse je obstalo v njej, ni videla, kdaj se je znočilo, pozabila je pripraviti večerjo in morda bi je vso noč ne zapustila ta vročica, da se niso vrnili k domu posl in za njimi njen mož Seveda, čudenja in spogledovanja ni bilo ne konea ne kraja med njimi, ko so videli, da ni bilo na ognjišču nikakega ognja in še manj večerje.

Tistega večera je Rožanova služinčad polegla k počitku ob mrli večerji, na mladega gospodarja pa so padale nove, težke skrbi, zakaj ni si mogel napraviti iz zmedenega pripovedovanja svoje žene o ciganki in o njenih čarovnijah — nikake jasne slike.

Od tega usodnega dne dalje je postajala Franica vedno bolj zamisljena in otožna. Vse njeno delo v gospodinjstvu je postajalo od dne do dne nesmotnejše: ako se ji je posrečila juha, so bili žganci prisimljeni, časih pa pol sirovi. Misli so se ji jele trgati, govorila je zdaj pametno, zdaj zopet zmedeno. Navsezadnje se ji je dom priiskliti. Jela je zahajati k sosedom, zdaj k femu, zdaj zopet k drugemu, ždela je tam cele ure in zrla zmedeno in topo predse — tjavdano ter tožila, da jo boli glava. Ljudje so jo sprva sprejemali s sočutjem in imeli so z njo potrpljenje, misleč, da ji bo prešlo. Ko so pa videli, da je z njo vedno slabše, jim je postala nadležna in jeli so se je bati in izogibati.

Kretanje parnikov - Shipping News

6. maja: Westphalia, Hamburg; Muenchen, Bremen.
8. maja: Olympic, Cherbourg.
12. maja: Berengaria, Cherbourg; De Grasse, Havre; George Washington, Cherbourg, Bremen.
13. maja: Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg.
14. maja: Ohio, Cherbourg.
15. maja: Majestic, Cherbourg; France, Havre; Sierra Ventana, Bremen, Thuringia, Hamburg.
16. maja: Columbus, Cherbourg, Bremen; Reliance, Cherbourg, Hamburg.
19. maja: Mauretania, Cherbourg; Pres. Roosevelt, Cherbourg, Bremen.

20. maja: Thuringia, Hamburg.
22. maja: PARIS, HAVRE; SKUPNI IZLET.
25. maja: Leviathan, Cherbourg, Bremen, Bremen.
26. maja: Leviathan, Cherbourg.
26. maja: Aquitania, Cherbourg; America, Cherbourg, Bremen.
27. maja: Stuttgart, Cherbourg, Bremen; Deutschland, Cherbourg, Hamburg.
29. maja: Olympic, Cherbourg.
22. junija: MARTHA WASHINGTON, TRST; SKUPNI IZLET.
6. julija: PRESIDENTE WILSON, TRST; DRUGI SKUPNI IZLET.

Gospodar Rožan je bil v hudih stiskah. Povpraševal je pri starih možakih, kaj in kako, in vsakdo njih je izvelkel na dan svoj recept, ki ga je slišal od tega in onega berača. Seveda so bili ti nasveti prave pravečate vraže. Končno je le ubogal domačega župnika in odvedel bolnico v opazovalnico za umobolne. Tamkaj je bila Franica v oskrbi skoro mesec dni, toda njena bolezen na umu je zaslja predaleč. Rožanu ni preostalo drugega, nego to, da je odpeljal nesrečno ženo zopet na svoj dom.

Sedaj tam doma leži. Ker ne sprejema skoro nobene hrane, je tako oslabila, da jo je sama kost in koža. Od sebe ne da nobene besede več.

Ker sem z rodbino znan, sem se obrnil do njene matere. Danes sem prejel njeno pismo, v katerem mi z vso žalostjo v sreč sporoča, da je z njeno hčerjo pri kraju. Bliznji zdravnik je izjavil, da ni zanj nobenega zdravila več na svetu.

To resnično zgodbo sem napisal v svarilo in kot ogledalo, kakšne so misli in čustvovanje naših ljudi na deželi in kako nevarno je nasilno odriniti v ta njihov življenjski kompleks, zlasti s sredstvi, katerih se poslužujejo cigani in drugi lopovi, ki se klatijo po deželi. Obenem pa naj bo ta zgodba resen opomin našim oblastem, da posvečajo ciganom, ki povzročajo med našim kmetičkim ljubstvom toliko gorja, več pažnje.

Brezlični brzojav v Sahari.

Francoski generalni guvernerji Alžira, Maroka, Tunisa in Francoske Zahodne Afrike, ki so se pred kratkim zbrali na konferenco v Tunisu, so se posvetovali tudi o izvedbi brezlične zveze med temi ozemlji. Postojanki Valen in Terasalit v Sahari bodo opremili z oddajnimi in sprejemnimi aparati, tako da bo posredovata stalna brezlična brzojavna služba med francosko Afriko in francoskim ozemljem na afrikanskem severnem obrežju preko Sahare.

SLOVENSKO - AMERIKANSKI KOLEDAR za leto 1926

Cena 50c s poštnino vred.

z naročilom pošljite znamke ali money order na:

“Glas Naroda”
82 Cortlandt St.,
New York, N. Y.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA “GLAS NARODA”, NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH

Pozor rojaki!

V zalogi imamo

SVETO PISMO

(stare in nove zaveze)

Knjiga je krasno trdo vezana ter stane \$3.00.

Slovenic Publishing Company

82 Cortlandt Street

New York, N. Y.

NAPRODAJ JE HIŠA

eno in pol nadstropna; sedem sob in kleti; velika kuhinja; poletni porč; plin in elektrika; priprava za gorko vodo; vse sobe dekorirane; dva kokošnjaka; vrt za zelenjavo, cementni tlak; spredaj železna okraj; en blok do cerkve, šole in prodajalen, cestne železnice; tri bloke do železnice; 20 minut od New Yorka, 42 Street West. Za podrobnosti se obrnite na lastnika: Peter Rode, 929 Van Vage-nen Place, North Bergen, N. J.

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je natančno poučen o potnih listih, prtljaji in drugih stvareh.

Pojasnili, ki vam jih zamoremo dati vsled naše dolgoletne izkušnje vam bodo gotovo v korist; tudi priporočamo vedno le prvotne parnike, ki imajo kabine tudi v III. razredu.

Glasom nove naselniške postave ki je stopila v veljavo s 1. julijem, 1924, zamorejo tudi nadzvaljani dobiti dovoljenje ostati v domovini eno leto in ako potrebno tudi delj; tozadnja dovoljenja izdaja generalni naselniški komisar v Washington, D. C. Prošnja za tako dovoljenje se lahko napravi tudi v New Yorku pred odpotovanjem, ter se pošlje prošnjo v stari kraj glasom najnovejše odredbe.

Kako dobiti svojce iz starega kraja.

Kdor želi dobiti sorodnike, ali svoje iz starega kraja, naj nam prepiše za pojasnila. Iz Jugoslavije bo pripuščenih v prihodnjih treh letih, od 1. julija 1924 naprej vsako leto po 671 priselencev.

Ameriški državljani pa zamorejo dobiti sem žene in otroke do 18. leta brez, da bi bili šteti v kvoto. Starši in otroci od 18. do 21. leta ameriških državljanov pa imajo prednost v kvoti. Pišite po pojasnila.

Prodajamo vozne liste za vse proge; tudi preko Trsta zamorejo Jugoslavlani sedaj potovati.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 CORTLANDT ST., NEW YORK

Prav vsakdo -

kdor kaj išče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo čudovit uspeh —

MALI OGLASI

v “Glas Naroda”.